

Kako će se CBAM primenjivati kod uvoza struje u EU?

JP Morgan: San i stvarnost brze energetske tranzicije

Nije u kamenu zapisano

UNECE: Međunarodni klimatski ciljevi neće biti ispunjeni ako se isključi nuklearna energija

Opozicija: Norveška da povрати energetske suverenitet od EU

Brisel odbio zahtev Španije za promenu načina određivanja cena električne energiju

ZA DOSIJE:

Energetsko siromaštvo: Tempirana bomba koja čeka deaktiviranje
Evropska komisija predlaže reviziju Direktive o OIE

Kako će se CBAM primenjivati kod uvoza električne energije u EU?	OVDE
Brisel odbio zahtev Španije za promenu načina određivanja cena električne energiju	OVDE
Opozicija: Norveška da povрати energetska suverenitet od EU	OVDE
JP Morgan: San i stvarnost brze energetske tranzicije	OVDE
Čista električna energija činila je rekordne dve trećine proizvodnje u EU u prvoj polovini 2021.	OVDE
UNECE: Međunarodni klimatski ciljevi neće biti ispunjeni ako se isključi nuklearna energija	OVDE
Dvadeset zemalja sa NE – samo dve gase nuklearke	OVDE
Češka se sprema za gradnju novog bloka nuklearne elektrane	OVDE
Analiza: Energetsko siromaštvo: tempirana bomba koja čeka deaktiviranje	OVDE
Pokazatelji koji se koriste za merenje energetskog siromaštva	OVDE
Ko pati od energetskog siromaštva u Evropi?	OVDE
Akcije za borbu protiv energetskog siromaštva	OVDE
Zakonodavne mere za podsticanje država članica na delovanje	OVDE
Cene termalnog uglja ove su godine skočile 106 posto	OVDE
Poljska praktično jedini proizvođač uglja u EU	OVDE
DOSIJE: Evropska komisija predlaže reviziju Direktive o obnovljivim izvorima energije	OVDE
Novi zakon EU bi Italiju mogao koštati 420 miliona evra godišnje	OVDE
Vlade EU ne uspevaju da ograniče emisije iz većine najprljavijih elektrana	OVDE
Na mreži je najveći evropski baterijski rezervoar energije	OVDE
NVO: Slovenija da predsedavanje EU iskoristi za izlazak bloka iz Ugovora o energetskej povelji	OVDE
Gasprom: Veći izvozu i veća cena u za Evropu za 30%	OVDE
Gasprom: Gas kroz Severni tok 2 ove godine	OVDE

Kako će se CBAM primenjivati kod uvoza električne energije u EU?

BRISEL – *National Law Review* pojašnjava 18. avgusta kako će se kontroverzna EU regulativa o uvođenju prekogranične takse na CO₂ (eng. *carbon border adjustment mechanism* [CBAM](#)) primenjivati prilikom uvoza električne energije u EU iz trećih zemalja.

Što se tiče električne energije, u konačnom predlogu navodi se da nakon što se treće zemlje potpuno integrišu u evropsko unutrašnje energetske tržište (IEM) povezivanjem tržišta, tehnička rešenja trebaju osigurati primenu CBAM -a na električnu energiju koja se iz tih zemalja izvozi na carinsko područje EU. Ako se tehnička rešenja ne mogu pronaći, takve treće zemlje trebalo bi da budu izuzeta od CBAM -a najkasnije do 2030. Ovaj izuzetak primenjivao bi se pod određenim uslovima, uključujući izradu mape puta, implementaciju mehanizma određivanja cena ugljenika koji predviđa ekvivalentnu cenu kao EU ETS i obvezu se na postizanje ugljenične neutralnosti do 2050. godine, kao i na pravila EU u području energije, životne sredine i konkurencije.

Uvoznici bi morali zatražiti odobrenje od organa CBAM -a, kupiti sertifikate koji pokrivaju njihov godišnji uvoz od tog tela i predati ih. Broj potrebnih sertifikata zavisio bi od emisija ugrađenih u uvoz, prema izjavi uvoznika i

verifikaciji nezavisnog regulatora (na osnovu pristupa utvrđenog u Aneksu III). Uvoznik bi mogao zahtevati smanjenje broja sertifikata koji odgovaraju ceni ugljenika plaćenju u zemlji porekla za deklarirane emisije. CBAM-ovo telo izračunalo bi cenu tih sertifikata kao prosek zaključnih cena svih aukcija dozvola EU ETS -a sprovedenih na imenovanim platformama za aukcije tokom svake kalendarske nedelje.

Predlog predviđa period postepenog uvođenja koji počinje 2023. godine, a potpuna implementacija 2026. godine. CBAM će se postepeno uvoditi, dok se besplatne dozvole, koje su oslabile njegov cenovni signal, postupno ukidaju, a pojednostavljeni sistem primenjivao bi se u prvim godinama. Time bi se osiguralo da će istu cenu ugljenika plaćati domaći i uvezani proizvodi te bi stoga bila nediskriminatorna i kompatibilna s pravilima WTO-a i drugim međunarodnim obavezama.

Brisel odbio zahtev Španije za promenu načina određivanja cena električne energije

MADRID - Evropska komisija odbacila je zahtev Španije za promenu pravila koja regulišu tržišta

električne energije država članica jer su cene struje u zemlji dostigle rekordne vrednosti, rekla je španska ministarka energije i životne sredine Teresa Ribera. (foto)

Narastajuća potražnja za prirodnim gasom i sve veći troškovi dozvola Evropske unije za emitovanje ugljenika povećali su cene električne energije u mnogim zemljama i izazvali političku igru krivice u Španiji.

Ribera je rekla da je evropskom komesaru za energiju saopštila u julu da pravila EU znače da se jeftina obnovljiva energija prodaje po istoj ceni kao i skuplja energija na bazi fosilnih goriva, što dodatno podiže cene i da ih treba preispitati.

"Iz Komisije nam je 12. avgusta odgovoreno da nemaju nameru da izvrše promene u marginalni sistem jer je najlakši, najjednostavniji i najefikasniji", rekao je Ribera za radio **Cadena Ser**.

Inače, prosečna cena električne energije unutar dana iznosila je 12. avgusta 115,04 € po megavat-satu u poređenju sa 87,34 € 12. jula.

Većina tržišta energije oslanja se pri određivanju cena na granične troškove, što znači da je ukupna cena određena troškom donošenja sledeće jedinice električne energije na tržište. Proizvodnja obnovljive energije je intermitentna pa su čak i relativno zelene mreže sačuvali fosilna i nuklearna postrojenja kao podršku stabilnosti snabdevanja.

Kako je obnovljiva energija postajala sve jeftinija i rasprostranjenija, marginalni sistem je izazvao kritike da zelena energija ne bi trebalo da uključuje troškove goriva povećane rekordnim cenama dozvola za emisije CO₂ u EU. Glavni snabdevači električne energije u Španiji, EDP, Endesa, Iberdrola i Viesgo su naveli u zajedničkom saopštenju 11. avgusta da nemaju koristi od rasta cena struje, piše **Reuters**.

Komisija je potvrdila da je odgovorila na pismo iz Španije i da prati situaciju.

"Integrirano evropsko energetska tržište najisplativiji je način za osiguranje sigurnog i pristupačnog snabdevanja energijom evropskih građana", rekla je portparolka Komisije.

Madrid je u junu smanjio porez na dodatu vrednost za račune za struju kako bi pokušao da ublaži posledice po potrošače.

Opozicija: Norveška da povрати energetski suverenitet od EU

OSLO - Norveška, izvoznik električne energije i gasa, trebalo bi da povрати suverenitet nad regulacijom energije od Evropske unije kao prvi korak prema ponovnim pregovorima o širim vezama s blokom, rekao je za Reuters lider opozicione partije evroskeptika, Stranke centra.

Pripremajući se da na izborima u septembru osvoji vlast

zajedno s ostalim

levičarskim grupama, nakon

osam godina konzervativne vlade, Centar ima za cilj da promeni sporazum o Evropskom ekonomskom prostoru (EEA), kamen temeljac odnosa EU i Norveške od 1994. godine.

"Verujemo da smo predali previše ovlašćenja EU u oblasti energetike, i da to treba da vratimo", rekao je 10. avgusta lider Stranke centra Trigve (Trygve) Slagsvold Vedum za Reuters.

Centar se usprotivio norveškom usvajanju Trećeg energetskeg paketa EU 2019. godine kojim je liberalizovano tržište zabranom snabdevačima da kontrolišu gasovode i električne mreže i stvaranjem Agencije za saradnju energetskeg regulatora (ACER).

Stranka se plašila da bi agencija, osnovana radi poboljšanja saradnje između nacionalnih regulatora, mogla prisiliti Norvešku da izgradi više dalekovoda do Evrope i na taj način poveća domaće cene električne energije.

Norvežani su odbili članstvo u EU 1972. i 1994. godine, a umesto toga su se odlučili za sporazum koji naciji od 5,4 miliona ljudi omogućava pristup jedinstvenom tržištu bloka od 450 miliona potrošača u zamenu za usvajanje mnogih pravila i propisa EU.

JP Morgan: San i stvarnost brze energetske tranzicije

NJUJORK - San o energetskej tranziciji sukobljava se sa stvarnošću u kojoj se finansiranje i promene u ponašanju neophodne za duboku dekarbonizaciju globalnog energetskeg sistema jako potcenjuju.

To je jedna od ključnih poruka godišnjeg energetskeg dokumenta investicionog finansijskog kolosa JP Morgana za 2021. godinu objavljenog nekoliko dana nakon što je Međunarodna agencija za energetiku (IEA) rekla da će svet, ako do 2050. godine dostigne nultu emisiju, morati odmah da prestane da ulaže u novu naftu, gas, i snabdevanje ugljem.

Preplavljeni entuzijazmom o električnim vozilima i solarnoj energiji i energiji vetra, mnogi, pa čak i analitičari IEA-a, veruju da bi nove tehnologije o hvatanju ugljenika, proizvodnji vodonika i njegovoj industrijskoj upotrebi, rastućim kapacitetima solarnih i vetroelektrana i neprestano rastućoj energetskej efikasnosti mogle biti dovoljne za transformaciju sveta energije u sledećih nekoliko decenija.

„Nemojmo preterivati, svet i dalje zavisi od fosilnih goriva

Nemojte preterivati, upozorava u novinama banke Michael Cembalest, predsedavajući za sektor strategije tržišta i ulaganja u JP Morgan.

Svet i dalje uveliko zavisi od fosilnih goriva, pa čak i uz rekordan rast, obnovljivi izvori energije rešavaju samo mali deo problema s ugljeničnim otiskom - proizvodnju električne energije. Ali električna energija čini samo 18 odsto ukupne finalne potrošnje energije na globalnom nivou, napominje Cembalest.

On ukazuje da su kreatori politike verovatno grubo potcenili koliko bi novca i truda energetska tranzicija zaista koštala.

Četiri prepreke dekarbonizaciji

JP Morgan je identifikovao četiri velike prepreke za bržu duboku dekarbonizaciju.

To su sporo prodiranje električnih vozila (EV), potrebne ogromne nadogradnje prenosne infrastrukture, izazov s geološkom sekvestracijom ugljenika i elektrifikacijom upotrebe energije u industriji.

Hvatanje i pohranjivanje ugljenika (CCS), na koje se oslanjaju mnoge prognoze tranzicije energije, moglo bi se suočiti s "najsloženijim usponom od svih", jer se pokazalo da je CCS vrlo složen

proces na nekoliko lokacija koje ga sprovode, prema banci.

Što se tiče duboke dekarbonizacije industrijskog sektora - najvećeg krajnjeg korisnika fosilnih goriva na svetu - "čak i uz pretpostavku veće

obnovljive električne energije, samo neki industrijski procesi mogu se lako elektrifikovati", napominje Cembalest (foto).

Do 2070. nema opasnosti za naftnogasne kapacitete

Prema analizi banke, s obzirom na velike izazove koji predstoje za dekarbonizaciju, do 2070. godine neće biti izgubljene (eng. stranded) imovine od nafte i gasa, s obzirom na rastuću potrošnju energije.

Ranije ove godine, **Wood Mackenzie** je rekao da bi energetska tranzicija mogla dovesti u opasnost čak 14 biliona dolara imovine proizvodnih kapaciteta naftne i gasa..

Banka udvostručuje svoje uzlazne procene za naftu i gas od prošle godine i preporučuje investitorima da se drže ove industrije.

Vraćanje uloženog kapitala "Big Oil-a" palo je na jednocifreno do 2016. godine zbog prevelike konkurencije. Očekujemo da će se ti povratiti vratiti na nivoe od devedesetih do 10%-15%", kaže JP Morgan.

Konačno, "prognoze vrha potražnje za naftom (peak oil) mogu se pokazati jednako pogrešnim kao što su bile prognoze vršne ponude nafte pre jedne generacije", primetila je banka.

Čista električna energija činila je rekordne dve trećine proizvodnje u EU u prvoj polovini 2021.

BRISSEL - Obnovljivi izvori energije i nuklearna energija činili su rekordnih 66% proizvodnje električne energije u EU u prvoj polovini 2021. godine, u odnosu na 63% u prvoj polovini 2019. godine - prethodni rekord, pokazuje nova analiza istraživačkog centra za klimatske promene **Ember**.

Obnovljivi izvori energije imali su 39% udela u proizvodnji, a nuklearni 27%.

Do povećanja proizvodnje čiste energije uglavnom je došlo zbog vetra i sunca, koji su zajedno zabeležili povećanje proizvodnje od 9%.

U istom vremenskom okviru, udeo proizvodnje energije iz uglja pao je sa 16% na 14%. Prirodni gas nije doživeo tako nagli pad, ali sveukupno, proizvodnja fosilne električne energije u EU za prvu polovinu 2021. godine iznosila je oko polovine nivoa viđenih u prvoj polovini 2019. godine.

Ember tvrdi da su emisije iz proizvodnje električne energije u prvoj polovini 2021. bile 12% manje nego u prvoj polovini 2019, ali ipak smatra da postignuti napredak nije dovoljno brz da stavi blok na put da ispuni svoje klimatske ciljeve. Istraživački centar smatra da se napredak u povećanju udela čiste energije u proizvodnom miksu mora ostvarivati dvostruko većom brzinom od sadašnje, do 2030. godine.

UNECE: Međunarodni klimatski ciljevi neće biti ispunjeni ako se isključi nuklearna energija

ŽENEVA - Samo nekoliko nedelja pre nego što se svetski lideri okupe u Glazgovu kako bi ispunili planove za usporavanje klimatskih promena, Ekonomska komisija Ujedinjenih nacija za Evropu (UNECE) **objavila je** 11. avgusta dokument u kojem tvrdi da nuklearna energija može pomoći u ispunjavanju Pariskog sporazuma i Agende za održivi razvoj do 2030.

"Nuklearna energija važan je izvor električne i toplotne energije s niskim udelom ugljenika koji može pridoneti postizanju neutralnosti ugljenika i na taj način ublažavanju klimatskih promena", rekla je izvršna sekretarka UNECE-a Olga Algajerova.

U kratkom izveštaju o novoj tehnologiji, agencija je upozorila da "ističe vreme za brzu transformaciju globalnog energetskeg sistema", jer fosilna goriva i dalje čine više od polovine proizvodnje električne energije u regiji UNECE-a, koja uključuje zemlje Evrope, ali i Severne Amerike, Centralne Azije i Zapadne Azije.

Izveštaj naglašava kako je samo hidroenergija imala veću ulogu u neutralisanju emisije CO2 od nuklearne energije u poslednjih 50 godina. Nuklearna energija je isprečila oko 74Gt emisije CO2 u ovom razdoblju, što odgovara gotovo dvogodišnjoj vrednosti ukupnih globalnih emisija povezanih s energijom, napominje se. Pa ipak, nuklearna energija trenutno obezbeđuje 20 posto proizvodnje električne

energije u regiji UNECE-a i 43 posto proizvodnje izvora sa niskim emisijama ugljenika.

Publikacija je objavljena nakon što je Međuvladin savet za klimatske promene (IPCC) 10. avgusta objavilo alarmantni izveštaj, upozoravajući da su neki trendovi klimatskih promena trenutno nepovratni, ali ima još vremena da se to ograniči snažnim i održivim smanjenjem emisija CO2 i drugih stakleničkih gasova.

U dokumentu UNECE-a takođe se podseća na izveštaj IPCC-a za 2018. godinu u kojem se vidi da će se potražnja za nuklearnom energijom povećati do šest puta do 2050. godine, s tehnologijom koja obezbeđuje četvrtinu ukupne svetske potrošnje električne energije.

Prema dokumentu, u regionu UNECE-a nuklearna energija obezbeđuje više od 30% proizvodnje električne energije u jedanaest zemalja (Belgija, Bugarska, Češka, Finska, Francuska, Mađarska, Slovačka, Slovenija, Švedska, Švajcarska, Ukrajina).

Dvadeset zemalja sa NE – samo dve gase nuklearke

ŽENEVA - Dvadeset zemalja trenutno upravlja nuklearnim elektranama, a petnaest zemalja ima nove reaktore u izgradnji ili u razvoju. Sedam država članica UNECE-a po prvi put je u procesu razvoja programa nuklearne energije. Brojne zemlje - poput Kanade, Češke, Finske, Francuske, Mađarske, Poljske, Rumunije, Slovačke, Slovenije, Rusije, Ukrajine, Velike Britanije i Sjedinjenih Država - izričito su izjavile da će nuklearna energija igrati važnu ulogu u smanjenju njihovih nacionalnih emisija u budućnosti. Nasuprot tome, Belgija i Nemačka najavile su postupno ukidanje nuklearne energije 2025. odnosno 2023. godine. Više od 70 reaktora zatvoreno je od 2000. godine iz političkih, ekonomskih ili tehničkih razloga.

Češka se sprema za gradnju novog bloka nuklearne elektrane

PRAG - Češki ČEZ (foto logo) priprema tender za izgradnju novog bloka u NE Dukovani i to do kraja godine, najavio je češki ministar industrije Karel Havlíček.

Reč je o bloku snage 1.200 MW, koji bi trebalo da zameni stare blokove koji su na kraju životnog veka, a ulaganje se procenjuje na barem šest milijardi evra, što je najveća pojedinačna investicija u toj državi. Očekuje se da bi blok najranije mogao biti izgrađen 2036. Ulaganje zahteva odobrenje EU blagoslov jer je reč o državnoj pomoći, pošto država namerava da omogući finansiranje s nultom ili niskom kamatnom stopom, prenosi **ČTK**.

Novi zakon EU bi Italiju mogao koštati 420 miliona evra godišnje

RIM - Zahtev Brisela za većom transparentnošću računa za struju mogao bi Italiju godišnje koštati 420 miliona eura utaje poreza.

Italijanski premijer Mario Dragi (foto) složio se, naime, da ukine takse za TV dozvole iz računa za električnu energiju, što je politika koju je uveo bivši premijer Mateo Renzi u pokušaju da suzbije utaju poreza. Zbog transparentnosti i poštovanja konkurencije, Brisel je zatražio uklanjanje "neprikladnih nameta" iz troškova energije. Uklanjanje naknade za RAI (italijanskog državnog emitera) iz računa za električnu energiju, stoga, odgovara na obaveze koje je vlada Dragija prihvatila od EU u okviru Nacionalnog plana oporavka i otpornosti, koji obećava otkazivanje obaveze prodavaca električne energije da "prikupljati putem računa, iznose koji nisu direktno povezani s energijom".

Italijani plaćaju 9 evra mesečno za RAI tokom 10 meseci direktno na račun za struju, piše **Corriere della Sera**.

Renzijska vlada je reformu uvela krajem 2015. godine radi sprečavanja utaje poreza na javnu televiziju, da bi Brisel godinama pokušavao da to revidira.

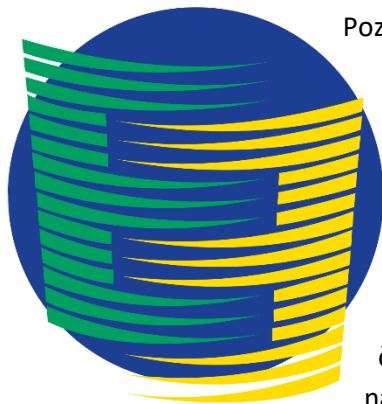
Kritičari Dragijeve saglasnosti sa EU strahuju da bi povratak u prošlost takođe značio da će pošteno Italijani platiti cenu veće naknade kako bi nadoknadili za one koji jednostavno prestanu da plaćaju.

O zakonu će se raspravljati i glasati u septembru, a očekuje se da će izazvati širu raspravu o prelasku na model pretplate za državne emitere.

NVO: Slovenija da predsedavanje EU iskoristi za izlazak bloka iz Ugovora o energetskej povelji

LJUBLJANA - Slovenske nevladine organizacije za zaštitu životne sredine pozvale su ministra infrastrukture Jerneja Vrtočca da iskoristi predsedavanje zemlje EU kako bi na sastanku ministara energije u septembru predložio političku raspravu o izlasku bloka iz Ugovora o energetskej povelji (ECT).

Poziv slovenačkih NVO usledio je nakon što je više od 400 evropskih organizacija civilnog društva pozvalo čelnike EU da napuste ECT i

drže se svojih obećanja o klimatskim promenama.

"Ugovor o energetskej povelji predstavlja prepreku u prelasku na čistu energiju, zbog čega je krajnje vreme da ga napustimo", navela je 17. avgusta NVO Umanotera u saopštenju za javnost, prenosi Euractiv.

Lideri EU pozvani su da napuste ECT najkasnije do međunarodne klimatske konferencije COP26 u novembru, jer ECT omogućava energetskim korporacijama da tuže zemlje za velike iznose zbog svojih klimatskih politika.

Primećeno je da bi Slovenija uskoro mogla završiti na sudu u slučaju Ascent Resources, britanske kompanije koja je najavila tužbu u iznosu od 120 miliona evra zbog odluke Slovenije da naloži dodatne studije posledica hidrauličkog drobljenja stena škriljaca na severoistoku zemlje.

Na mreži je najveći evropski baterijski rezervoar energije

LONDON - Dve godine nakon što je Velika Britanija bila pogođena do tada najvećim prekidom isporuke električne energije, u pogon je pušteno postrojenje koje bi trebalo sprečiti da se to događa u budućnosti.

Radi se o divovskom sistemu za baterijsko skladištenje električne energije koji je upravo priključen na britansku elektroenergetsku mrežu. Snaga baterijskog skladišta energije Minety iznosi 100 MW, a kapacitet skladištenja električne energije 100 MWh.

Postrojenje je projektovano za omogućavanje najvećeg mogućeg prihvatanja električne energije iz obnovljivih izvora u elektroenergetski sistem, odnosno za ostvarivanje stabilnosti elektroenergetske mreže u takvim uslovima. Kao rešenje za skladištenje energije korišćeni su baterijski članci proizvođača Sungrow kojima se ujedno ostvaruje najmanji ugljeni otisak, a početni troškovi sniženi su za 5%.

Skladište energije može odgovoriti na zahteve dispečera sistema u sekundi, objavio je američki energetski portal **Renewable Energy World**.

Energetsko siromaštvo: tempirana bomba koja čeka deaktiviranje

Prikaz analize koju je o energetsom siromaštvu u Evropi objavio magazin *Energy Industry Review*.

LONDON - Energetsko siromaštvo (poznato i kao gorivno siromaštvo) prvi put je predstavljeno kao koncept u Velikoj Britaniji 2001. godine.

Prema podacima Eurostata, energetsko siromaštvo (u smislu da se vlastiti dom nije mogao zagrejati zbog nedostatka novca) pogodilo je gotovo 7% domaćinstava EU -a u 2019. Ozbiljnost situacije uveliko varira od zemlje do zemlje. Udeo domaćinstava sa poteškoćama u grejanju bio je najveći u Bugarskoj (30,1%) i Litvaniji (26,7%). Udeo je bio iznad proseka u zemljama jugozapadne Evrope, poput Španije (7,5%) i Italije (11,1%). U Francuskoj je to bilo 6,2% (nešto niže od evropskog proseka), dok su Nemačka (2,5%) i Finska (1,8%) bile među zemljama koje su uspele značajno da to smanje.

Generalno, energetsom siromaštvu najizloženiji su samci, mladi ljudi i samohrane porodice. U celoj Evropi, otprilike jedna desetina samohranih porodica teško može priuštiti odgovarajuće grejanje.

U Evropi, tokom 2007-2019, cene električne energije za potrošače u domaćinstvima stalno su rasle. Prosečna cena po kilovat-satu porasla je sa 0,18 eura u prvoj polovini 2007. na 0,21 evra u 2019., ali sa značajnim razlikama među državama članicama. Danska (0,31 EUR), Nemačka (0,30 EUR), Belgija (0,29 EUR), Irska (0,25 EUR) i Španija (0,24 EUR) pet su prvih zemalja u kojima je kilovat-sat najskuplji, uključujući sve poreze i dažbine. S druge strane, države članice u kojima je kilovat-sat najjeftiniji su Bugarska (0,10 EUR), Litvanija (0,10 EUR), Mađarska (0,11 EUR), Rumunija (0,13 EUR), Malta (0,13 EUR) i Poljska (0,13 EUR) (Eurostat).

Pokazatelji koji se koriste za merenje energetskog siromaštva

Merenje energetskog siromaštva zahteva kombinovani pristup. To radi Opservatorija EU za energetsko siromaštvo čiji je cilj merenje, praćenje i informisanje o energetsom siromaštvu. Za procenu broja Evropljana u energetsom siromaštvu koristi se 28 pokazatelja.

European ENERGY POVERTY Observatory

Četiri glavna omogućuju utvrđivanje je li domaćinstvo u situaciji energetske siromaštva. Dok se dva od njih temelje na izjavama o pristupu domaćinstava energetske usluge, druga dva pokazatelja procjenjuju troškove energije. U 2019. godini više od 30 miliona Evropljana smatralo je da ne mogu pravilno održavati svoje domove grejanim, od čega 6,2% predstavlja segment onih koji ne mogu na vreme da plate svoje obaveze: grejanje, struju, gas, vodu itd. Na suprotnoj strani, 15,5 % evropskih domaćinstava veliki deo svog prihoda izdvaja za troškove energije. Reč je o porodicama koje žive u zgradama sa niskom toplotnom i energetske efikasnošću, kojima je potrebno više grejanja da bi se postigla potrebna temperatura stana. Stoga porodice s visokim prihodima imaju proporcionalne troškove energije.

Ko pati od energetske siromaštva u Evropi?

Glavni uzroci energetske performansi zgrada (pogoršani krizom Covid-19) dati su lošim energetske performansama zgrada, visokim cenama energije i niskim prihodima porodica.

Evropski građevinski fond karakteriše loša toplotna kvaliteta stanovanja. Polovina zgrada izgrađena je pre 1970. godine, a njihove energetske performanse su loše.

U EU zgrade zahvataju 40% potrošnje energije u EU i 36% emisije stakleničkih gasova. Prema Institutu za performanse zgrada, 97% njih traži

renoviranje kako bi bili u skladu sa standardima energetske efikasnosti i zahtevima da postanu zgrade sa emisijama blizu nule. Međutim, stope energetske obnove ostaju oko 1% godišnje, a samo 0,2% zgrada podleže potpunoj obnovi svake godine (kako bi se smanjila potrošnja energije u zgradama za najmanje 60%).

Akcije za borbu protiv energetske siromaštva

Evropska komisija (EK) aktivirala je različite instrumente za podršku nacionalnim i lokalnim akcijama za oslobađanje Evropljana od energetske nesigurnosti: razmenu iskustava, zakonodavstva, sredstava i instrumenata, poput nedavne strategije „Talas obnove“.

U januaru 2018. godine, EU Opservatorija za energetske siromaštvo osmišljena je kako bi pomogla državama članicama u njihovim naporima da osiguraju platformu za razmenu znanja i dobre prakse. Kombinacija pokazatelja pruža korisnu osnovu za prikupljanje podataka i merenje fenomena na nivou EU. Podaci, rezultati i istraživanja, iskustvo stečeno na ovoj platformi Opservatorija EU koristi za pružanje dobre prakse, obuku i savete donosiocima odluka.

Istovremeno, platforma Interreg Europe podržava lokalne i regionalne vlade, razmenjujući iskustva u javnoj politici i pružajući finansijsku podršku za međuregionalne projekte. Tako je projekt Social Green okupio opštine i energetske agencije iz šest država članica. Omogućilo je identifikovanje instrumenata lokalne politike za ozelenjavanje sektora socijalnog stanovanja.

EK takođe razmatra pokretanje inicijative za pružanje tehničke podrške projektima socijalnog stanovanja. Ovaj projekt uključivao bi obnovu 100 vodećih okruga, što će poslužiti kao primer.

Zakonodavne mere za podsticanje država članica na delovanje

Uredba o upravljanju Energetskom unijom predviđa da su države članice dužne podneti EK nacionalne energetske i klimatske planove i akcione planove za ispunjenje energetske i klimatskih ciljeva. Ovi nacionalni planovi trebalo bi da uključe procenu energetske siromaštva i, ako se proceni da je broj domaćinstava pogođenih energetske siromaštvom značajan, država članica treba da preduzme odgovarajuće mere za rešavanje problema.

U svakom slučaju, procena EK nacionalnih planova pokazuje da nekoliko država članica ne obraća dovoljno pažnje na problem, zahtevajući sistemski pristup u borbi protiv energetske siromaštva, umesto pribegavanja jedinstvenom akcionom planu.

EU takođe osigurava sredstva koja doprinose borbi protiv energetske siromaštva, poput strukturnih fondova i evropskih investicionih fondova (ESI fond). U okviru programa Horizon 2020, EU je finansirala nekoliko istraživačkih projekata za testiranje inovativnih rešenja za borbu protiv energetske siromaštva. Veće projekte podržala je Evropska investiciona

banka (EIB) kroz različite aktivnosti. Evropski fond za lokalnu energetske pomoć (ELENA, koji su razvili EIB i EK) deluje od 2000. godine i dodelio je 180 miliona evra za projekte energetske efikasnosti u zgradama i transportu, mobilizujući ukupno 6 milijardi evra ulaganja. Ovaj mehanizam pruža stručnu pomoć pri postavljanju lokalnih projekata. EIB je takođe stvorila finansijski instrument, „Pametno finansiranje pametnih zgrada“, koji koristi subvencije EU -a kao kolateral za podsticanje privatnih ulaganja u obnovu stambenih zgrada i pomaže 3,2 miliona domaćinstava da izađu iz energetske siromaštva. EK takođe namerava da ojača pristup privatnom finansiranju za obnovu zgrada kao deo buduće strategije

'Talas obnove' koji je predstavila Komisija predsednice Von der Leyen trebalo bi da bude veliko otkriće u borbi protiv energetske siromaštva. Postavlja okvir za ubrzanje celokupne obnove zgrada sa lošom energetske efikasnošću u Evropi ima za cilj obnovu 35 miliona građevinskih jedinica do 2030.

Cene termalnog uglja ove su godine skočile 106 posto

LONDON - Rast potražnje za električnom energijom, infrastrukturni problemi i skok globalnih cena gasa uticali su na neverovatan oporavak cena najomraženijeg energenta na svetu – uglja, piše 18. avgusta **Argus media**.

Cena australijskog termalnog uglja u luci Njukastl (Newcastle), koja se smatra referentnim mestom za ogromno azijsko tržište, ove je godine skočila za 106 posto na više od 166 dolara po metričkoj toni, prema poslednjoj nedeljnoj proceni Argusa, dobavljača cene na robnim tržištima.

Nedeljni indeks cena uglja u Njukastlu sada se približava najvećim vrednostima od 195,20 USD zabeleženih u julu 2008. Njegov južnoafrički ekvivalent, Ričards Bej (Richards Bay) Index, zatvoren je u nedelju do 13. avgusta na 137,06 USD po metričkoj toni, što je 55 posto više ove godine.

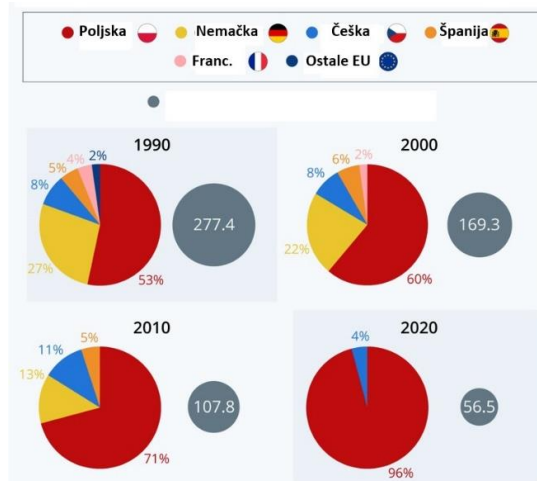
Radi paralele koja pokazuje o kakvom se izvanrednom skoku cene termalnog uglja radi, CNBC navodi da je međunarodna referentna nafta Brent od početka godine ojačala za 33 posto.

Skok potražnje za termalnim ugljem, koji se koristi u proizvodnji električne energije, ozbiljno dovodi u pitanje tzv. "Energetski prelaz", procenjuju američki mediji.

Julija Bučneva, direktorka sektora prirodnih resursa u Fič Rejtinsgu (Fitch Ratings, rekla je za CNBC da je termalni ugalj i dalje ključni svetski izvor energije te da i dalje ima više od 35 posto udela u globalnoj proizvodnji energije.

Poljska praktično jedini proizvođač uglja u EU

BRISEL - Podaci Eurostata pokazuju da je 1990. godine proizvodnja uglja u EU iznosila 277,4 miliona tona, da bi u 2020. spala na samo 56,5 miliona tona, gotovo isključivo proizvedenih u Poljskoj (Tabela).

Nemačka industrija uglja je najznačajniji gubitnik, s obzirom da je pre 30 godina učestvovala sa 27 odsto u EU proizvodnji uglja. Iako se proizvodnja u Češkoj prepolovila u tom vremenskom periodu, to je bila jedina zemlja pored Poljske koja je dala doprinos industriji 2020, piše 13. avgusta portal Statista.

DOSIJE: Evropska komisija predlaže reviziju Direktive o OIE

BRISEL - Kao drugu ključnu komponentu paketa Spretni za 55 (Fit for 55), Evropska komisija je predložila izmenu Direktive 2018/2001 o promociji korišćenja energije iz obnovljivih izvora (RED II) i srodnih pravnih akata.

Revizija bi povećala ukupni obavezujući cilj za obnovljivu energiju u energetsom miksu EU sa sadašnjih 32% na 40%, dopunjen indikativnim nacionalnim doprinosima država članica za postizanje zajedničkog cilja EU. Komisija predlaže posebne ciljeve za korišćenje obnovljivih izvora energije (OIE) u određenim sektorima do 2030. godine:

transport (smanjenje intenziteta stakleničkih gasova za najmanje 13%; udeo naprednih biogoriva i biogasa povećava se na 2,2%; i udeo obnovljivih goriva nebiološkog porekla od najmanje 2,6%), grejanje i hlađenje (prosečno minimalno godišnje povećanje od 1,1 procentnih poena), zgrade (49%) i industrija (indikativni prosečni minimalni godišnji rast od 1,1 procentnih poena).

Prema Evropskoj komisiji, bez revizije se ne očekuje povećanje udela potrošnje OIE u industriji. Predlog kaže da bi trebalo postaviti merila za podsticanje industrije da pređe na proizvodni proces zasnovan na OIE, kao i da se koristi i obnovljiva sirovina poput obnovljivog vodonika. Predviđa obavezujući cilj od 50% obnovljivih goriva nebiološkog porekla u vodoniku koji se koristi za krajnju energiju i neenergetske svrhe u industriji do 2030. Takođe uvodi zahtev da industrijski proizvodi označeni ili za koje se tvrdi da se proizvode s obnovljivom energijom i obnovljiva goriva nebiološkog porekla moraju navesti postotak korišćene obnovljive energije ili obnovljivih goriva nebiološkog porekla koji se koriste u fazi nabavke i pred prerade, proizvodnje i

distribucije sirovina, na osnovu utvrđenih standarda. Predlog objašnjava da bi se time izbegle obmanjujuće prakse i povećalo poverenje potrošača.

Predlog uvodi obavezu postupnog ukidanja, uz neke izuzetke, podrške korišćenju šumske biomase u instalacijama samo za električnu energiju od 2026. Kako bi se ispunili i klimatski i ekološki ciljevi, pojačali bi se kriterijumi održivosti za korišćenje bioenergije, a države članice bi morale da osmisle šeme podrške za bioenergiju na način koji poštuje kaskadni princip upotrebe drvne biomase. Prema ažuriranoj metodi izračuna, energija iz obnovljivih goriva nebiološkog porekla morala bi se knjižiti u sektoru u kojem se troši (električna energija, grejanje i hlađenje ili transport). Obnovljiva električna energija koja se koristi za proizvodnju obnovljivih goriva nebiološkog porekla ne bi bila uključena u izračun bruto finalne potrošnje električne energije iz obnovljivih izvora.

Državama članicama bi takođe bila zabranjena podrška proizvodnji energije iz spaljivanja otpada ako ne poštuju obaveze odvojenog prikupljanja utvrđene Okvirnom direktivom o otpadu 2008/98. Nasuprot tome, gledajući otpadnu toplotnu i rashladnu energiju, predlog objašnjava da se oni nedovoljno koriste uprkos širokoj dostupnosti, što dovodi do rasipanja resursa, niže energetske efikasnosti i veće od potrebne potrošnje energije. Zahtevi za bližu koordinaciju između operatora daljinskog grejanja i hlađenja, industrijskog i tercijarnog sektora i lokalnih vlasti mogli bi olakšati dijalog i saradnju neophodnu za iskorišćavanje isplativih potencijala otpadne toplote i hladnoće putem sistema daljinskog grejanja i hlađenja.

Vlade EU ne uspevaju da ograniče emisije iz većine najprljavijih elektrana

BRISEL - Sedamnaest avgust 2021. bio je krajnji rok za države članice EU da poštuju ograničenja zagađenja EU za velika ložišta - takozvani LCP BREF. Zemlje su imale četiri godine da usklade nacionalnu industriju sa standardima o kojima su se dogovorile još 2017.

Ipak, jedan dan od roka, zemlje su još daleko od postizanja onoga što zahteva Direktiva o industrijskim emisijama, konstatuje 16. avgusta Evropski biro za životnu sredinu (EEB).

LCP BREF predviđa raspone emisija za najopasnije zagađivače, uključujući NOx, SO2, sitne čestice i živu, koje je potrebno odraziti u granicama dozvole. Dok je industrija najniže i manje opasne nivoe smatrala ekonomski i tehnički održivim pre više od 4 godine, istraživanje EEB-a pokazuje da su nadležna tela za izdavanje dozvola i operateri većinu vremena rukovodili najvišim zakonski dopuštenim nivoima emisija.

U mnogim zemljama, vlasti i operateri termoelektrana na lignit takođe su čekali do poslednjeg trenutka da sprovedu standarde zagađenja LCP BREF, ostavljajući građanima usput 4 godine nepotrebnog zagađenja.

U nekim slučajevima, javna tela još nisu ažurirala licence, dopuštajući postrojenjima da emituju van granica zagađenja EU. Odstupanja su predviđena Direktivom o industrijskim emisijama kao izuzeci, ali su u mnogim zemljama postala norma.

Istovremeno, većina zemalja ne otkriva ključne informacije o stvarnim ekološkim performansama velikih ložišta, dok mnoge čak ne ispunjavaju ni minimalne zahteve transparentnosti i krše rokove za izveštavanje.

Gasprom: Gas kroz Severni tok 2 ove godine

MOSKVA - Gasprom planira da ove godine započne transport gasa kroz Severni tok 2, čim projekat bude gotov, saopšteno je u četvrtak iz ruske kompanije.

Postavljanje cevi biće završeno do kraja avgusta.

Očekuje se da će se kroz gasovod, kada bude gotov, iz Rusije za Nemačku transportovati dodatnih 55 milijardi metara kubnih prirodnog gasa, navodi **DPA**.

Gasprom: Veći izvozu i veća cena u Evropu za 30%

MOSKVA - Ruski državni energetske gigant Gasprom povećao je isporuke gasa Zapadnoj Evropi u prvih šest meseci ove godine za 28,5% u odnosu na isti period prošle godine.

Izvoz gasa ove kompanije u Evropu iznosio je oko 77,2 milijardi kubnih metara do juna 2021. godine, saopšteno je iz Gasproma u prošli petak.

Gasprom je, takođe, ažurirao svoju prognozu prosečne cene za svoje dugoročne ugovore za gas koji kompanija isporučuje evropskim zemljama izvan ZND-a 2021. godine. Nova prognoza je 30% veća - 269,6 USD za 1.000 kubnih metara, saopštila je kompanija preko svog Tviter naloga.

